

Med NIMBUS i kamp for Danmark

AF JENS JESSEN

I denne måned er det 70 år siden, Danmark blev besat, og det svinder hastigt ind blandt dem, der var i krig tirsdag den 9. april 1940. Én af dem, der var med, og som stadig husker det tydeligt, er Jakob Andersen, der dengang var nr. 308, og tilhørte 3. deling af 4. bataljon 3. kompagni. Jakob Andersen er født i 1918, og i dag er han den sidste fra sit kompagni, som lever, og som kan give en øjenvidneberetning om den skæbnesvangre tirsdag for 70 år siden. Han er, på trods af at han er fyldt 91, en mand i fuldt vigør, og han kører bil endnu. Egentlig var Jakob Andersen imod krig, så derfor havde han inden sessionen besluttet sig for at være militærnægter, men da han blev klar over, at han så skulle være inde et helt år mere, valgte han at blive soldat.

lave stillinger, og det blev vi ganske ferme til. Min makker på bagsædet var en tysksindet dansker fra Tinglev, og da situationen spidsede til op mod den 9. april, fik han valget om at blive eller tage hjem - han valgte som tysker det sidste. Vi fik store mængder benzin udleveret, og vi kørte og kørte for at få den brugt op. Det var jo sådan, at hvis man ikke fik brugt den benzin, der blev tildelt, blev der fra centralt hold kun tildelt en tilsvarende mængde. Jeg kunne godt lide at køre på Nimbus, og det, at den havde håndgear, passede mig fint. Vi soldater talte tit om krigen, og om den ville brede sig til Danmark. Nogle mente at tyskerne ville lade os være i fred, andre mente, at de ville komme, husker Jakob Andersen.

Nimbus motorcyklen var det hurtigste det danske militær havde, da vi var i kamp den 9. april 1940. Kombinationen af motorcyklen og den kraftige 20 mm maskinkanon viste sig at være endog særdeles effektiv.

og man afsluttede med udflugter til Dybbøl og Bylderup-Bov. Vejret var godt, men S. E. Claussens adjutant havde dårligt nyt. Man havde i løbet af formiddagen modtaget efterretninger sydfra gående på, at der var stærke motoriserede koloner på vej fra Slesvig mod Flensborg.

"Nu kommer de"

- Om aftenen mandag den 8. april 1940 stod jeg vagt, og jeg vil tro, at klokken var et sted mellem 8 og 10, da en lastbil stoppede ud for mig. Chaufføren stod ud af lastbilen og gik over til mig og sagde: "Jeg vil gerne have, at mine oplysninger kommer videre. Jeg kommer sydfra og kan fortælle, at der er masser af soldater og panserkolonner på vejene hele vejen fra Slesvig til Flensborg, og de er på vej nordpå". Derefter kørte han hjem mod Esbjerg, hvor han kom fra. Beskeden fra lastbilchaufføren lod jeg selvfølgelig gå videre.

Den aften fik vi besked på at gå i køjerne med alt udstyret og være klar, hvis der skulle ske noget. Nimbus motorcyklerne blev holdt varme og blev startet op med jævne mellemrum, og jeg husker, at der blev posteret en særlig vagt ved motorcyklerne. Inden vi gik til køjs, blev der talt om, at der nu blev krig. Den nat gik der mange tanker gennem hovederne på os. Selv tænkte jeg på, hvordan vi ville klare os, og jeg tænkte også på, om vores befalingsmænd kunne klare opgaven.

Alarmen lød klokken 04.17, og soldaterne fik at vide, at tyskerne var gået over grænsen. Oberstløjtnant Claussen gav derefter ordre til at besætte de befalede stillinger hurtigst muligt, og yde modstand i henhold til de givne direktiver. Oberstløjtnant Hintz var også til stede under afmarchen, og sluttede med at sige, "Jeg håber, I gør jeres bedste som danske soldater, og må så gud være med jer". 3. deling af 4. bataljon 3. kompagni og dermed også Jakob Andersen, var de sidste, der kørte ud fra kasernen den morgen.

- Vi kørte ud sammen med de andre fra vores gruppe, og vi indtog vores stilling bag et skur ved en grusgrav i Lundtoftebjerg tæt på hovedvej 10. Ikke langt fra lejren var der en bæk med en bro, som var en del af hovedvejen. Vi menige både tænkte og talte om at sprænge broen for på den måde at

Overalt i landet hørtes tyskernes støvletramp.

- Jeg var på session og kom ind i april 1939 og var først tjenestegørende på Odense Kaserne. I løbet af den sommer blev jeg sammen med de 30 andre fra mit hold sendt ned til kasernen i Søgård, tæt ved den dansk tyske grænse. Her var der nok at tage sig til. Vi var tit på øvelse. Jeg havde en Nimbus med sidevogn med et Madsen rekylgevær i sidevognen, og jeg vil tro, at jeg måske har kørt 40.000 kilometer i min soldatertid. Hovedopgaven var at øve os i at

S.E. Claussen var kommandør for 4. bataljon og Afværgekompagniet på Søgård. Styrken var for halvdelen vedkommende rekrutter, og den resterende halvdel bestod af tre cyklistkompagnier, et motorcyklistkompagni med fire 20 mm Madsen maskinkanoner og fire lette maskingeværer. Ordren lød på at fastholde en række punkter på en 35 kilometer lang front fra Rønshoved ved Flensborg Fjord til Kors kro nordvest for Bredevad. Den 8. april var tre af disse kompagnier på øvelser,

Jakob Andersen er i dag den eneste fra sit kompagni, som endnu lever, og som kan give en øjenvidneberetning om den skæbnesvangre tirsdag for 70 år siden.

af granater, og to tyske maskingeværsskytter blev ramt på vejen. Men snart stod det klart, at overmagten var for stor, så derfor trak man sig tilbage nordover.

- Fra hvor vi lå, kunne vi kun se de pansrede køretøjer komme mod os. Skyderiet var godt i gang, og vi kunne se, der var ild i eller ved en gård, men fodfolk så vi ikke noget til - kun køretøjer. Mærkeligt nok var jeg ikke bange. Vi blev beskudt fra luften, og jeg husker tydeligt, hvordan det så ud, da projektilerne ramte ned i asfalten. Det var ikke alle, som nåede at komme af sted nordpå, og mange blev taget til fange. Selv nåede vi væk, og vi kørte sammen med 17, som var kørende på en anden Nimbus motorcykel. Forvirringen var stor, og på et tidspunkt røg 17 og Nimbus motorcyklen i grøften. Vi stoppede, for at høre om han var uskadt. Det var han. Imens har min makker startet motorcyklen, og jeg springer på. For at komme nordpå tager vi en stikvej, og senere er vi tilbage på den store vej mod nord. På et tidspunkt kan vi se, at vi langt ude i horisonten har tyskere foran os, og vi ved også, at der bagved os også er tyske styrker. Under denne færd nordpå møder vi en sergent, som også er på Nimbus, og ham slår vi følge med.

- På et tidspunkt er vi ved at løbe tør for benzin, og derfor kører vi ind på en tankstation.

hindre tyskernes fremrykning, og så forsvare os derfra. Men nej, det måtte vi ikke, for det var der ikke ordre om. Min makker, nummer 22, og jeg havde rekylgeværet i sidevognen, og da vi var kommet på plads, kunne vi tydeligt høre den tiltagende motorlarm sydfra. Der kom også fly, og snart så vi spydspidsen af de tyske tropper i form af pansrede køretøjer. Kort tid efter begyndte skydningen, husker Jakob Andersen.

Via hovedvej 10 rykkede tyskerne frem med motorcykler, pansrede opklaringsfartøjer og kampvogne. Stedet omkring Lundtoftebjerg var langt fra ideelt for et forsvar. Fra dansk side blev der først sendt et par varselsskud forbi de tyske tropper, der øjeblikkelig stoppede. Derefter åbnede danskerne mere kraftig ild med deres 20 mm Madsen maskinkanoner. Den forreste panservogn blev straks ramt, og den anden sat i brand. Tre af tyskernes motorcykler blev også ramt

Manden er hjemmetysker og er derfor himmelhenrykt over at tyskerne har besat Danmark. Han siger derfor til os, at vi ikke kan få benzin hos ham. Da blev jeg så sur, at jeg tog geværet og pegede på ham, og så kan det nok være, vi fik vores benzin. På vores vej nordpå så vi den Nimbus, som menig nummer 6 var kørende på. Den var endt i grøften, og da de tyske pansrede køretøjer kom, blev den kørt over. Selv slap 6 væk ved at løbe ind i skoven. Vores følgesvend, sergenten, beder os adskillige gange om at køre forrest, og når der er noget mistænkeligt, er det os, der bliver kommanderet frem for at se, hvad det er. Vi blev beordret frem en tre-fire gange, inden vi til sidst nåede Fredericia ved 10 tiden om formiddagen. Selv har jeg tænkt over det, men måske var forklaringen den, at han ikke selv turde, og derfor sendte han os frem. Han var på sin vis ikke alene, for i Fredericia viste det sig, at der var flere af oberster og løjtnanter, som alle var kommet før os, og som for nogens vedkommende var kommet i biler. Krigen havde faktisk været ovre siden klokken 8, men det vidste vi af gode grunde ikke noget om. Efter en tid blev vi beordret til at køre til Kolding, hvor vi overnattede. Her var jeg nattevagt, og på grund af den tjans og dagens mange begivenheder fik jeg ikke meget søvn. Turen ned til Søgård var noget specielt, da der

Kombinationen af Nimbus motorcyklene og den kraftige 20 mm. kanon kom som en overraskelse for de tyske styrker, da de angreb Danmark.

flere steder langs vejen var hjemmetyskere og deres børn, der råbte hånlige ting til os.

- Vi var ikke de eneste, man ikke vidste, hvor var. Flere var savnede, men de kom tilbage, vi oplevede selv gensynsglæden, da vi var tilbage på kasernen om eftermiddagen den 10. april. Menig nummer 17, hvis Nimbus vi passerede på vores retræte tur nordpå, var blevet taget til fange, men han kom også tilbage den 10. efter at have siddet interneret i Tyskland natten over. Mest trist var det, da vi erfarede, at 13 danske soldater var blevet dræbt, og 23 mand var blevet såret, og af dem mener jeg, at ni var fra vores kompagni. Vores kompagni havde mistet nr. 72. K. G. Jørgensen, fra Søllested ved Glamsbjerg, erindrer Jakob Andersen.

Den 11. april var de seks døde fra 4. bataljon anbragt i hvide kister på Søgård Kasernes gårdsplads. Klokken 14 blev der afholdt en kort, men gribende højtidelighed, hvor der blev taget afsked med de døde, som efter ceremonien blev kørt til hjemkasernen i Odense, hvor de blev overgivet til de pårørende. Oberst løjtnant S. E. Claussen fulgte med de døde til Odense.

Tirsdag den 9. april 1940

Den 9. april 1940 kl. 04.15 indledtes Operation Weserübung. Det var kodenavnet for det tyske angreb på Danmark og Norge. Tysklands primære formål med at besætte Danmark var Aalborg Lufthavn. Lufthavnen skulle bruges som mellemlandingsstation i forbindelsen med besættelsen af det strategisk vigtige Norge. Kl. 05.30 landede de første faldskærmstropper i Aalborg – en af verdens første faldskærmsoperationer.

De tyske tropper, der besatte Danmark, bestod af ca. 40.000 mand. Egentlig modstand fandt kun sted i Sønderjylland foruden kortvarigt skyderi ved Amalienborg mellem tyske soldater og garden. I Sønderjylland

blev i alt 13 danske soldater dræbt og 23 blev såret foruden de tre 3 grænsevagter der også døde. Samtidig med det militære angreb fandt sted, fik den danske udenrigsminister P. Munch overrakt et ultimatum af den tyske gesandt Renthe-Fink hvori der stod at, Danmark skulle opgive al modstand, for til gengæld at få politisk uafhængighed og at man fra tysk side ville respektere Danmarks territoriale integritet. Kl. 05.30 blev der holdt et hastemøde for regeringen på Amalienborg, og kl. 06.00 kapitulerede Danmark, men pga. kommunikationsproblemer modtog de sønderjyske soldater først ordren et par timer senere.

"Det var håbløst"

Da vi er ved at være færdige med snakken om, hvordan den 9. april blev oplevet af én af dem, der var med, siger Jakob Andersen: - Det var håbløst, for de var jo alt for mange, men på trods af det gjorde vi det godt, for vi fik at vide, at vi havde ombragt 194 tyskere den morgen. Officielt havde man jo overgivet sig samme morgen, og derfor blev vi sendt hjem omkring ti dage efter den 9. april. Min soldatertid kom mig på sin vis til gavn senere. Jeg endte i modstandsbevægelsen i København, hvor jeg ledede en femten mand stor modstandsgruppe. På et tidspunkt blev jeg kontaktet af Flammen og Citronen som på grund af min militære træning, gerne ville have mig med, men jeg takkede nej og blev ved min modstandsgruppe.

Tretten af de sårede hvoraf de ni fra Jakob Andersens kompagni. Den forreste er sygepasser og nummer to fra venstre er menig nummer 11, H. Hansen, der blev såret ved Lundtoftebjerg.

Jakob Andersen nedskrev lidt af det der blev talt om i dagene efter den 9. april, og man mere end fornemmer soldaternes frustration. Numrene refererer til soldaternes numre.

6 - Vejen. Hvorfor spolerede vi den ikke selv? Broen ved Søgård kunne vi da let sende til vejs.

14 - Jamen, hvorfor havde vi heller ikke gravet ordentlige stillinger? Og hvorfor havde vi ikke vejspærringer parat?

8 - Har i set avisen: På grund af for sen ordrestilling kom det til sammenstød ved grænsen. - Den måde de tager det på. Men alene det at komme for sent med en ordre på liv og død for os andre, skulle jo være nok til at stemple de ansvarlige som mordere.

13 - Ja, men det er nu i alle tilfælde hærledelsen, vi skal rette bebrejdelser imod. Det må jo være regeringen, der traf den afgørende beslutning.

8 - Ved I hvad det ser ud til? At Munch (udenrigsminister) og Stauning (statsminister) har sendt så få styrker ud, for at nogen af os skulle falde - bare som en gestus. Har i egentlig tænkt over det? Vi stod 6-700 mand mod jeg ved ikke hvor mange tyskere. Koldblodigt overladt til vor skæbne, som kunne være blevet fuldstændig udslettelse. Forrådt af en regering, som kaldet sig dansk, ansvarsbevidst og meget andet godt. Og de folk skulle vi nogensinde få tillid til igen?

Alle - Bestem nej!